

LABOR et EDUCATIO

nr 2/2014

Elżbieta Sałata

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu

Międzynarodowa Konferencja ***Uniwersalizm pracy ludzkiej. Współczesne konotacje,*** Kraków, 29–30 maja 2014 roku

W dniach 29–30 maja 2014 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja na temat: *Uniwersalizm pracy ludzkiej. Współczesne konotacje*. Została ona organizowana przez Instytut Pracy Socjalnej oraz Instytut Pedagogiki Przedшкоlnej i Szkolnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Patronat nad konferencją objął Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego, Minister Pracy i Polityki Społecznej, Minister Sportu, Rzecznik Praw Dziecka, Marszałek Województwa Małopolskiego oraz Prezydent Miasta Krakowa.

Uczestnikami konferencji było ponad 120 pracowników naukowo-dydaktycznych z 22 ośrodków akademickich w Polsce oraz ponad 20 osób z dziewięciu zagranicznych ośrodków akademickich (trzy kontynenty).

Tematyka konferencji dotyczyła zagadnienia uniwersalizmu pracy ludzkiej. Jest ono podstawowym problemem ekonomiki, socjologii, etyki, polityki społecznej i gospodarczej. Praca zawodowa towarzyszy ludziom od zarania dziejów. Jest czymś naturalnym; kolejnym etapem w życiu każdego dorosłego człowieka. Dzięki pracy człowiek rozwija się, nabywa nowe kompetencje, kształtuje swoje zachowania oraz postawy. Stanowi ona źródło utrzymania, zaspokojenia podstawowych potrzeb. Zagadnienie pracy ludzkiej może być badane tylko na płaszczyźnie interdyscyplinarnej, gdyż nie da się w niej rozdzielić problemów filozoficznych, teologicznych, ekonomicznych, socjologicznych i moralnych.

Inicjatywa spotkania różnych środowisk akademickich wokół problematyki miejsca pracy ludzkiej we współczesnym świecie oraz w nauce pojawiła się w wyniku dostrzeżenia złożoności problemów, jakie za sobą niesie świat „permanentnej zmiany”. Dwudniowe obrady konferencji skupiły się na następujących obszarach tematycznych:

- *Miejsce kategorii pracy człowieka we współczesnej nauce i jej zastosowania do analiz obszarów pedagogiki, socjologii, gerontologii i pracy społecznej w międzynarodowym dorobku badawczym;*
- *Wielowymiarowość pracy ludzkiej w kontekście wyzwań rynku pracy XXI wieku oraz potrzeb pracodawców i pracowników;*
- *Znaczenie pracy z perspektywy podmiotów ją wykonujących;*
- *Nowoczesna myśl naukowa w zakresie pedagogiki pracy, jako sposobu myślenia i interakcji jej podmiotów w wymiarze indywidualnym i instytucjonalnym;*
- *Model pracy w poradnictwie z osobami bezrobotnymi i wykluczonymi społecznie;*
- *Działalność organizacyjna różnych instytucji społecznych w kraju i za granicą podejmujących pracę dla społeczeństwa na rzecz aktywności na rynku pracy;*
- *Zasady wprowadzania na rynek pracy osób niepełnosprawnych;*
- *Aspekty pracy w obszarze polityki oświatowej i w pedagogice wczesno-szkolnej.*

Obrady plenarne poprowadzili gospodarze konferencji: prof. zw. dr hab. Bożena Muchacka i dr hab. prof. UP Norbert G. Pikuła. Jako pierwszy wygłosił referat prof. zw. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski – na temat pracy ludzkiej w teorii i praktyce. Następnie zabrał głos ks. prof. zw. dr hab. Andrzej Zwoliński na temat nauki o pracy Jana Pawła II. Z kolei prof. zw. dr hab. Mirosław J. Szymański podjął jakże ważny temat pracy jako wartości w świadomości młodego pokolenia.

Kolejnym prelegentem był prof. zw. dr hab. Tadeusz Gadacz. Jego wystąpienie dotyczyło sensu pracy w myśli ks. prof. J. Tischnera. Praca rozumiana jest jako wartość uniwersalna, dzięki której powstają i funkcjonują wszystkie inne wartości. Stanowi więc ona podstawowy miernik wartości człowieka. Tak przedstawił pracę jako wartość prof. dr hab. Franciszek Szlosek. Prof. zw. dr hab. Ryszard Gerlach wygłosił referat na temat: *Przemiany pracy w warunkach zmian cywilizacyjnych*. W tej części obrad zabrała głos doc. dr Bożydara Iskrewa Kriwiradewa, PhD na temat kultury i przywództwa w organizacji do pracy społecznej. Na temat rynku pracy i problemów z nim związanych w Rosji wypowiedziała się prof. Tatiana Zielenova, PhD.

Ważnym zagadnieniem w pedagogice pracy jest etyka zawodowa. Kształtowanie się etosu pracy jest procesem. Aby praca spełniała ludzkie potrzeby

fizyczne i psychiczne, musi być obwarowana ustaleniami etycznymi. Jak ważne są to problemy może świadczyć również liczba osób wypowiadających się na ten temat: prof. zw. dr hab. Waldemar Furmanek, prof. dr hab. Zygmunt Kowalczyk i prof. dr hab. Alina Rynio.

Prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek wygłosiła referat na temat *Kariera zawodowa w ponowoczesnej rzeczywistości. Nowy paradygmat i jego edukacyjno-pomocowe implikacje*. Podczas obrad plenarnych zabrał głos prof. dr hab. Adam Solak w zastępstwie prof. zw. dr hab. Stanisław Kaczora na temat pracy człowieka w ujęciu Sorena Kierkegaarda oraz badaczy polskich. Źródła i wzory rozwoju pracy socjalnej były przedmiotem wystąpienia prof. zw. dr hab. Krzysztofa Frysztackiego. Człowiek jest istotą twórczą i dla osiągnięcia celu musi pracować rzetelnie i uczciwie. Pracując, wytwarzamy dobra materialne lub kulturalne, z których korzystają przyszłe pokolenia. *Praca jako wyraz człowieczeństwa* to tematyka wystąpienia prof. dr hab. Krzysztofa Przybycienia. Z kolei prof. dr hab. Ireneusz Światała przedstawił zagadnienia pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej. Dwa ostatecznie wystąpienia podczas obrad plenarnych wygłosili prof. dr hab. Tatiana Juriewa na temat pracy jako kategorii kultury średniowiecznej i konotacji prawosławnych oraz prof. dr Michał Kasprzak na temat edukacji on-line.

W drugim dniu konferencji dyskutowano w kilku sekcjach. Pierwsza zajmowała się pracą człowieka w wymiarze teoretycznym i etycznym. Prelegenci przedstawiali różne aspekty pracy człowieka w kontekście teoretyczno-badawczym, zarówno w perspektywie historycznej, jak i wyzwań współczesności z odniesieniem do etycznego wymiaru pracy ludzkiej. W wystąpieniach pracę ludzką analizowano z perspektywy teorii wielu dyscyplin naukowych, uwypuklając jej wieloaspektowość i niemożność analizowania jej z perspektywy wyłącznie jednej dyscypliny naukowej (praca ludzka, pedagogika pracy a wymagania współczesności).

Sekcja druga prowadziła obrady na temat: *Pracownik socjalny a rynek pracy*. Tematyka sekcji oscylowała wokół współczesnych wyzwań, jakie stają przed pracownikiem socjalnym. Jest to trudny i niedoceniany zawód. W wystąpieniach zwrócono uwagę na kompetencje doradcze wykorzystywane w pracy z osobami bezrobotnymi i wykluczonymi społecznie. Prezentowano nowatorskie podejścia do pracy pracownika socjalnego oraz wskazywano możliwości zatrudnienia absolwentów pracy socjalnej na rynku pracy.

Aspekty pracy w obszarze polityki oświatowej i w pedagogice szkolnej. Edukacja, szkolnictwo zawodowe a rynek pracy i jego wymagania to tematyka obrad trzeciego zespołu. Prezentowane tematy odnosiły się do zagadnienia pracy ujmowanej przez pryzmat współczesnego kształcenia ogólnego oraz zawodowego, a także jakości tego kształcenia w kontekście wymagań zmieniającego się rynku pracy (wielowymiarowość pracy, wieloaspektowość jej uwarunkowań a edukacja przygotowująca do funkcjonowania w świecie „płynnej nowoczesności”).

Większość firm ma bardzo zbliżone oczekiwania wobec kandydatów ubiegających się o pracę. Firmy poszukują najlepiej przygotowanych osób do pracy, posiadających wysokie kompetencje. Analiz wymogów i wyzwań społecznych, prawnych, ekonomicznych i gospodarczych współczesnego rynku pracy przez pryzmat wyzwań edukacyjnych (kształcenie, doksztalcanie, doskonalenie zawodowe), naukowe perspektywy nowoczesnej pedagogiki pracy przez pryzmat adaptacji do zmiany zarówno człowieka, jak i instytucji to tematy, które zostały podjęte w czwartej sekcji. Z kolei w sekcji piątej dyskutowano o zmianach organizacyjnych na rynku pracy. W sekcji tej prelegenci koncentrowali się na prawnych i społecznych przemianach rynku pracy przez pryzmat nowoczesnych form działania państwa i organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Wymieniano międzynarodowe doświadczenia w tym zakresie poprzez prezentację strategii działań instytucji i organizacji państwowych oraz pozarządowych.

Niezwykle trudne problemy zostały poruszone w sekcji szóstej. Obradowano na temat: *Holistyczny model opieki hospicyjnej nad dziećmi. Problem osób niepełnosprawnych na rynku pracy*. Zagadnienia poruszane w tej sekcji były skoncentrowane na problematyce zatrudniania i funkcjonowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy w różnych państwach Europy i Ameryki. Ponadto poruszano zagadnienia pracy w organizacjach hospicyjnych na rzecz bezpośrednich beneficjentów i ich rodzin. Ostatni, siódmy, zespół prowadził dyskusję na temat: *Współczesne wyzwania rynku pracy*. Referenci zwrócili uwagę wytyczenie celów i kierunków zmian w kontekście wyzwań współczesnego rynku pracy.

Można z całym przekonaniem stwierdzić, że konferencja *Uniwersalizm pracy ludzkiej. Współczesne konotacje* to znaczące wydarzenie w rozwoju uwarunkowań kulturowych, psycho-społecznych, ekonomicznych i obywatelskich pracy. Szerokie zainteresowanie problematyką podejmowaną w ramach konferencji staje się impulsem do podejmowania dalszych dyskusji w obszarze pedagogiki pracy.

LABOR et EDUCATIO

nr 2/2014

Elżbieta Marek

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
Filia w Piotrkowie Trybunalskim

VI Międzynarodowa Konferencja z cyklu *Kompetencje zawodowe nauczycieli,* Jedlnia-Letnisko 20–21 listopada 2014 roku

W dniach 20–21 października 2014 roku odbyła się VI Międzynarodowa Konferencja z cyklu *Kompetencje zawodowe nauczycieli* na temat: *Rozwój zawodowy nauczycieli. Nauczyciel jako kreator europejskich innowacji edukacyjnych*. Sympozjum zostało zorganizowane przez Wydział Filologiczno-Pedagogiczny Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu i Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu, Ośrodek Pedagogiki Pracy Innowacyjnej Gospodarki, a także naszych południowych sąsiadów: Wydział Pedagogiczny Uniwerszita Konštantína Filozofa w Nitrze, Dubnický Technologický Inštitút w Dubnici nad Váhom oraz Wydział Pedagogiczny Ostravská univerzita w Ostravě.

Patronat nad konferencją objął JM Rektor Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu prof. dr hab. inż. Zbigniew Łukasik. Uczestnikami konferencji byli pracownicy naukowo-dydaktyczni z wielu krajów europejskich.

W obradach plenarnych, którym przewodniczyli gospodarze spotkania – prof. dr hab. Elżbieta Sałata i prof. zw. dr hab. inż. Henryk Bednarczyk – jako pierwszy zabrał głos prof. zw. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, który zwrócił uwagę uczestników konferencji na problemy rekrutacji studentów na kierunki nauczycielskie, relacje pomiędzy kształceniem teoretycznym i praktycznym, a także przygotowanie pedagogiczne i zatrudnianie w zawodzie nauczyciela.

Problematykę paradygmatów kształcenia przyszłych nauczycieli w kontekście wspierania rozwoju uczniów klas początkowych podjęła w swym wystąpieniu dr Elżbieta Marek, zakładając, że istnieje związek pomiędzy paradygmatem kształcenia w szkole wyższej, a przyszłą pracą nauczycieli. Nie można jednak nauczycielom, począwszy od edukacji przedszkolnej aż po edukację akademicką, narzucić sposobu pracy z drugim człowiekiem. Jednakże ważną rolę w przygotowaniu przyszłych nauczycieli do zawodu odgrywa pobudzanie ich do krytycznej refleksji w działaniu i nad działaniem. Nauczyciele bowiem muszą mieć świadomość istnienia różnych dyskursów (behawioralnego, humanistycznego, konstruktywistycznego, emancypacyjnego) i wiedzieć, w którym z nich sytuują swą pedagogiczną działalność, a także jakie są tego konsekwencje dla rozwoju dziecka. Jako następny zabrał głos prof. dr hab. inż. Ladislav Várkonyi, który w niezwykle ciekawy sposób przedstawił przykłady wykorzystania nowych, oryginalnych metod i form kształcenia zgodnie z aktualnymi trendami w neuropedagogice. O nowych zawodach na rynku pracy wspierających rozwój edukacji na odległość mówił dr Krzysztof Symela.

W części popołudniowej pierwszego dnia obrad prof. zw. dr hab. Mirosław S. Szymański poprowadził panel na temat: *Wybrane aspekty kształcenia i doskonalenia nauczycieli*. Uczestnikami dyskusji byli: prof. zw. dr hab. Ryszard Gerlach, Dyrektor Wydziału Edukacji UM w Radomiu Leszek Pożyczka, dr Zbigniew Ruszaj oraz prof. dr hab. Franciszek Szlosek. Następnie odbyło się seminarium upowszechniające projekt Leonardo da Vinci – Transfer Innowacji, Nr 2012-1-PL1-LEO05-27451 „Mobilność w sektorze budownictwa z wykorzystaniem systemu ECVET”, które poprowadził dr Ireneusz Woźniak. Ciekawym punktem obrad plenarnych była prezentacja europejskich projektów edukacyjnych. Uczestnicy konferencji zapoznali się z: certyfikacją kompetencji tutorów zgodnie z normą ISO; laboratorium innowacji w poszukiwaniu kreatywnych rozwiązań; nowymi formami zatrudnienia z wykorzystaniem technik informacyjno-komunikacyjnych; informatycznymi systemami pracy grupowej w badaniach naukowych; szkoleniem i certyfikacją trenerów branży budowlanej w Projekcie Erasmus Plus, a także uznawaniem kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego wg koncepcji „Open Badge”. Tej części spotkania przewodniczyli dr Dorota Koprowska oraz Dyrektor Wydziału Edukacji UM w Radomiu Leszek Pożyczka.

W drugim dniu konferencji obradowano w kilku sekcjach. Pierwsza zajmowała się rozwojem zawodowym nauczycieli, w tym między innymi wybranymi inhibitorami funkcjonowania i rozwoju zawodowego nauczyciela, a także jego rolą w rozwijaniu zdolności uczniów, budowaniu świadomości i ekspresji kulturowej oraz stymulowaniu postaw twórczych wychowanków. Przedstawiono także innowacje na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zwrócono uwagę na rolę mediacji w szkole i przygotowanie nauczycieli do ich prowadzenia. W drugiej sekcji prowadzono dyskusje na temat kompe-

tencji nauczyciela. Zwrócono uwagę na kompetencje moralne jako niezbędny komponent kwalifikacji zawodowych, kompetencje opiekuńcze oraz wzajemne związki i zależności pomiędzy opieką a wychowaniem oraz funkcje i zadania, jakie pełni współczesny nauczyciel. Poruszono ważny problem dotyczący kompetencji nauczycieli w zakresie emisji głosu. Zaprezentowano opinie nauczycieli i rodziców na temat kompetencji nauczyciela klas I–III, a także pokazano obraz nauczycieli malowany słowami uczniów. Tematyka obrad trzeciej sekcji dotyczyła doskonalenia warsztatu pracy nauczycieli oraz ich roli w kreowaniu europejskich innowacji edukacyjnych. Podjęto tu problematykę wykorzystania nowych technologii w edukacji, zwrócono uwagę na problemy pracy dydaktycznej z wykorzystaniem e-learningu, wyzwania społeczeństwa wiedzy w świetle bieżących kryteriów oceny pracy nauczycieli, a także sytuację szkoły i nauczyciela wobec przymusu nowoczesności. Uczestnicy czwartej sekcji dyskutowali na temat kształcenia nauczycieli. Wystąpienia dotyczyły roli szkoły wyższej w przygotowaniu do pracy nauczyciela, konieczności zmian w systemie kształcenia, doksztalcania i doskonalenia nauczycieli. Podjęto także dyskusję nad zmianami programowymi w oświacie, modelami i koncepcjami kształcenia nauczycieli.

Wprowadzone w naszym kraju nowe standardy kształcenia nauczycieli, Krajowe Ramy Kwalifikacji oraz Krajowe Standardy Kompetencji Zawodowych były podczas konferencji źródłem refleksji teoretyków i praktyków edukacji, osób odpowiedzialnych za przygotowanie do zawodu, a także wspierających rozwój w zawodzie, którzy dostrzegli, że jakość pracy szkoły zależy przede wszystkim od jakości pracy nauczycieli. Z kolei jakość pracy nauczycieli jest uwarunkowana jakością kształcenia akademickiego, a także ich rozwojem zawodowym, który przebiega przez całe życie i wiąże się z doskonaleniem nie tylko kompetencji, tj. wiadomości, umiejętności czy postaw, lecz także osobowości pedagogów. Nauczyciele w swej codziennej pracy pełnią wiele funkcji i ról. Każdego dnia są zobowiązani do przestrzegania norm, reguł, obowiązujących przepisów i procedur. Wchodzą w relacje z uczniami, ich rodzicami, innymi nauczycielami i dyrekcją. Wszystkie te podmioty mają wobec nich różne oczekiwania. Aby wyjść im naprzeciw konieczne jest nie tylko przygotowanie merytoryczne i metodyczne, lecz przede wszystkim psychologiczno-pedagogiczne. We współczesnej edukacji podkreśl się bowiem wpływ relacji interpersonalnych na motywację do uczenia się, proces wychowania. Na ten aspekt zwrócili szczególną uwagę uczestnicy konferencji.

Zawód nauczyciela należy do grupy zawodów, w których powinna obowiązywać selekcja już podczas rekrutacji. Takiej selekcji w sytuacji niżu demograficznego nie ma. Dlatego też ważne jest staranne konstruowanie programów studiów nauczycielskich, w których wystąpią prawidłowe proporcje pomiędzy przygotowaniem teoretycznym i praktycznym, a także monitorowanie przebiegu studiów, obserwacja i analiza kompetencji przyszłych nauczycieli. Musimy

mieć także świadomość, że uwzględnianie standardów kształcenia, ram kwalifikacji nigdy nie zagwarantuje pełnego przygotowania do pracy. Kompetencje, jakie nabywa nauczyciel, zawsze będą niewystarczające, ponieważ nie ma doskonałych narzędzi służących prognozowaniu przyszłości.